

OOS GEBROOK

Heemkundevereniging Hoensbroek
Jaargang 15 - nummer 3 - december 2022

Oos Gebrook

Een uitgave van de Heemkundevereniging Hoensbroek.

Jaargang 15 nummer 3 – december 2022

Foto omslag: Wiel Quadackers

REDACTIE:

Jan Bus

Bernard Grothues

Jo Hermanns

Wim Kortekaas

Math Mertens

Peter Sikora

Hein Giesen

E-Mail: redactie@heemkundehoensbroek.nl

AFBEELDINGEN:

Luc Lodder

Fred Janssen

Mw. van Krevel - Verdonk

Henri Peters

LAY-OUT

Jo Hermanns

Wim Kortekaas

ACQUISITIE EN ADVERTENTIES:

Jan Bus

Hein Giesen

SECRETARIAAT:

Klinkertstraat 19,

6433 PA Hoensbroek, tel: 045-5217721

E-Mail: secretaris@heemkundehoensbroek.nl

VERENIGINGSLOKAAL:

Schuinstraat 2a 6432CM Hoensbroek

BANK:

NL43INGB0003280562 t.n.v. Heemkundevereniging Hoensbroek

WEBSITE:

www.heemkundehoensbroek.nl

Losse nummers € 3,95

OOS GEBROOK

Jaargang 15 nummer 3 – december 2022

INHOUD

WE BESTAAN DIT JAAR 15 JAAR!	5
JUBILEUMBOEK.....	5
MISDIENAAR.....	6
HET VISITEKAARTJE VAN PASTOOR JOHANNES SCHOENMAEKERS	6
BEKENDE BREUKER JÓNGE (10)	9
WIEL QUAEDACKERS	12
PAUL VAN HOENSBROEK OP Z'N HOLLANDS	18
DE KERSTMIS VAN DE VEERMAN	18
LOUIS HILGERS:.....	23
MOORD IN DE ZANDSTRAAT	27
DE 'DUURZAAMHEID' VAN BERT VAN LOO	33
DE BEGRAFENIS VAN JAN VAN KREVEL	36
CONTRIBUTIE 2023.....	40
AH STICKERALBUM OOS GEBROOK.....	41
BEGUNSTIGERS OOS GEBROOK	42

vanoost

verzekeringen-verzuim-pensioenen
Juliana Bernhardlaan 8
6432 GW Hoensbroek ☎ 045 - 522 42 41

UITVAARTCENTRUM VAN DEN HOUT

Kathagen 10
6361HG Vaesrade
☎ 045- 5212004

*Het bestuur en de redactie van de Heemkundevereniging
wensen alle leden fijne feestdagen en een gelukkig Nieuwjaar*

WE BESTAAN DIT JAAR 15 JAAR!

Op 27 september 2007 vond in Amicitia aan de Markt de oprichtingsvergadering plaats van de Heemkundevereniging Hoensbroek.

We bestaan dit jaar dus vijftien jaar, een mijlpaal om zeker bij stil te staan.

Dat gaan we zeker doen. Noteer daarom de donderdagavond van 15 december a.s. in uw agenda.

We houden dan in Partycentrum Amicitia aan de Markt onze jubileumbijeenkomst, waarvoor we al onze leden van harte uitnodigen.

Op een later tijdstip ontvangt u nog nadere gegevens over aanvangstijdstip en programma, maar noteer nu dus maar alvast die datum.

JUBILEUMBOEK

Naar aanleiding van onze eerdere oproepen hebben een aantal van onze leden, maar ook enkele anderen, gereageerd met een bijdrage. Die verhalen zijn nu gebundeld in ons jubileumboek. Tijdens de jubileumbijeenkomst op 15 december aanstaande zullen we dit boek presenteren.

Het is een boek geworden van ruim 200 pagina's en getiteld 'Breuker luuj vertélle', waarin een flink aantal verschillende 'gewone Breuker luuj' aan het woord komen.

LENDI MEN | WOMEN | FASHION

Kouvenderstraat 13/15
6431 HA Hoensbroek
☎ 045-5212430

VERBOEKET - HYPOTHEKEN & VERZEKERINGEN

Juliana-Bernardlaan 114
6432 GW Hoensbroek
☎ 045-5281760

MISDIENAAR

Column Ben van Melick

Alla jong, sjud 's door,

't was celebrant Otten die me dat toevoegde als ik wat karig was met de roodbruine miswijn.

Misdienaars in de Grote Sint Jan: van de derde tot en met de zesde klas was ik er een van. In de jaren vijftig moesten we toch elke ochtend naar de mis: oervervelend, behalve als je mocht dienen.

Bijkomend: begrafenis- of huwelijksdienst betekende schoolvrij. Sommige zaterdagmiddagen arriveerde ik pas tegen elven in de zesde klas van meester Rats op de Petruschool. Geen nood, bij hem werd sowieso niet veel gedaan.

We voelden ons uitverkorenen in die zwarte toog, feestelijk rood op hoogtijdagen, met daarover de witte superplie. Water, wijn en wierook aanreiken, het heilige boek omdragen – drie tredes op en af, oppassen dat je niet struikelde, antwoorden in Latijnse teksten – binnensmonds geprevel, ik kreeg het *Confiteor* moeilijk onder de knie, *Orate Fratres* bleef koeterwaals. Bij de rondgang langs de kerkbanken met de zwarte collectezak of platte schaal, voelde ik me superieur: ergernis en onderwerping straalden de geknielde gelovigen uit, de hand gekromd bij het deponeren van wat schamele munten.

Blijvende indruk: de huwelijksmissen.

Jonge, stralend-nerveuze koppels, de bruid gesluierd in stralend wit, ceremonieel verenigd.

Sommige paren vergeet ik nooit; decennia later zag ik ze nog wel eens op de kermis of braderie in de genadeloze teloorgang van lijf en leden. Memento mori. Ook veel begrafenissen gediend: beetje besmuikt voor de baar uitlopen met het lange kruis, de diepe, donkere kuil naast de hoop aarde, de snikkende omstanders, altijd weer huiveringwekkend. Processies waren een teistering, het zwaaiende wierookvat bezorgde je blaren, bovendien liep je voor aap, zeker voor de jongens van de Slak. Medio 1959 ben ik eruit gestapt: mijn geloof in de eredienst vervaagde. Te veel gezien aan gespeelde vroomheid, aanstellerige piëteit, platte gestiek en loze formuleringen: het ceremonieel was leeg.

De verhalen uit de katholieke overlevering werkten niet meer, daarvoor in plaats kwamen krant, Pim Pandoer en Arendsoog, en een nieuwe mythe gloorde: de glorie van de rock&roll, Elvis, Everly's, Wanda Jackson en Paul Anka.

Kinderen kunnen niet zonder verhalen.

HET VISITEKAARTJE VAN PASTOOR JOHANNES SCHOENMAEKERS

Door Bernard Grothues

Het is het jaar 1840. Enkele jaren eerder deed de stoommachine zijn intrede in Maastricht.

Kort daarop stichtte Petrus Laurentius Regout aan de Boschstraat zijn industriële imperium van kristal-, glas- en aardewerkfabrieken, de latere Sphinxfabrieken. En in Hoensbroek werd door pastoor Johannes Schoenmaekers de Mariaklok ingewijd in de kleine St. Janskerk aan de Markt. Een bijzondere klok met een bijzonder opschrift, geschreven door de pastoor zelf. In een randschrift in brons gegoten lezen we:

**CUrantIbUs sChoenMaekers paroCho
aeDIItUIsqUe eXIsqUe eXIstens serVIo
reInero CUsters patrIno
JoannaqUe Van Der VelPen MatrIna.
In honore sanCtI JohannIs eVangeLIstae UngerIs
me fudit F.A. Gaulard Tungris
(3680 = 2 x 1840)**

"Ik dien door de zorgen van pastoor Schoenmaekers en de toenmalige kerkmeesters Renier Custers, peter en Johanna van der Velpen, meter.

Gezalfd ter ere van de H. Johannes Evangelist".

F.A. Gaulard heeft mij te Tongeren gegoten

De pastoor schreef hier niet zomaar een chronogram, maar een duplex-chronogram of dubbeljaarschrift. Het chronogram valt bovendien in de categorie van de excellente chronogrammen omdat alle woorden minimaal een cijferletter bevatten. Als men de waarden van de cijferletters achter elkaar optelt krijgt met het getal 3680, dat tweemaal het jaar 1840, het jaar waarin de klok door de pastoor werd ingezegend. Deze cijferletters met hun waarden zijn:

M=1000, D=500, C=100, L=50, X=10, U=V=5 en I=J=1

Dat zegt iets over de pastoor zelf. Hij moet een gedegen opleiding hebben gehad in het Latijn en later niet alleen een kundig latinist zijn geweest, maar ook iemand, die de nodige taalenigheid had om zo'n jaarschrift te schrijven. Heeft hij al eens eerder hiervan blijk gegeven? Tot op heden is hiervan niets bekend.

F. NIJSTEN SLIJTERIJ WIJNHANDEL

Kouvenderstraat 158

6431 HH Hoensbroek

☎ 045-5223466

Als peter van de klok trad op Pieter Renier Custers. Hij was vanaf 1833 onder meer lid en president van de kerkfabrieksraad en de kerkmeesters. De hoeve "Aldenhof" was tot 1830 in zijn bezit. Meter was Joanna Aldegondis van der Velpen. Zij was de zuster van pastoor A.L. van der Velpen, pastoor te Hoensbroek van 1821 tot 1824. Zij was gehuwd met L.J Cremers, burgemeester van Hoensbroek in de jaren 1833-1836.

Over de gieter Franciscus Alexander Gaulard is niet veel bekend. Hij werd op 14 november 1791 in Romain-sur-Meuse (Noord-Frankrijk) geboren als zoon van de klokkengieter Martin Gaulard. Hij werkte samen met zijn broer Jean Baptiste Nicolas, die gedurende een vijftiental jaren in Tongeren een werkplaats had. F.A. Gaulard werkte ook alleen en hij leverde een groot aantal klokken aan diverse Limburgse kerken. Zo leverde hij bijvoorbeeld in 1848 voor de St. Pancratiuskerk in Heerlen een klok met het opschrift:

**heerLensIbUs DonIs fUsa VIVos VoCo MortUos pLango
fULgUra soLVo
(1848)**

"Uit de geschenken van de Heerlenaren gegoten roep ik de levenden,
betreur ik de doden, maak ik het weerlicht onschadelijk."

WIE WAS PASTOOR JOHANNES SCHOENMAEKERS?

Johannes Schoenmaekers werd geboren in Klimmen op 26 augustus 1804. Op 27 september 1827 werd hij tot priester gewijd en was eerst kapelaan in Klimmen van 1827 tot 1833. Op de jeugdige leeftijd van 29 jaar werd hij in 1833 benoemd tot pastoor van de St. Jansparochie in Hoensbroek of zoals het toen officieel heette: "Desservant van de succursale kerk van Hoensbroek". Op 6 september 1873 kwam het bericht dat 'zijne Majesteit aan J.J. Schoenmaekers, Pastoor van de Roomsche Katholieke Kerk te Hoensbroeck een pensioen verleende van 600 gulden'. Hij heeft gedurende 40 jaar zijn herderlijk ambt uitgeoefend tot 13 december 1873, waarna hij met emeritaat ging. Hij heeft echter niet lang van zijn pensioen geprofiteerd, want binnen het jaar n.l. 6 oktober 1874 overleed hij te Klimmen.

Bronnen:

***Geschiedenis van Hoensbroek. J.M. van de Venne, J.Th.H. de Win en P.A.H.M. Peeters (1967)**

BEKENDE BREUKER JÓNGE (10)

Door Bernard Grothues

Na eerder aandacht te hebben geschonken aan enkele 'Bekende Breuker Jónge' willen wij graag nog een drietal Hoensbroekenaren aan u voorstellen, die op een of andere manier in en door de media bekend zijn geworden.

Ook dit gaat om personen zoals musici, politici, schrijvers of ondernemers, die bekendheid hebben gekregen door hun prestaties. Het zijn gerenommeerde Limburgers of BB'ers, die op een of andere manier van zich hebben doen spreken, bekend zijn geworden en waar Hoensbroek trots op is.

JEF FICKER

MUZIEKPEDAGOOG, KORNETTIST EN TROMPETTIST

Jef Ficker (Hoensbroek, 18 juni 1957) leerde als achtjarig jongetje kornet spelen bij Fanfare St. Caecilia, Ubachsberg. Hij was ook solokornettist toen de fanfare onder leiding van de toenmalige dirigent Wil Jacobs in 1974 en 1981 wereldkampioen werd in de sectie fanfare op het Wereld Muziek Concours te Kerkrade. Hij studeerde eerst schoolmuziek en HaFa-directie aan het Conservatorium Maastricht en behaalde zijn diploma's in 1980 respectievelijk in 1981. Aansluitend studeerde hij trompet aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag en sloot in 1986 zijn studies af met het behalen van het staatsdiploma. Als docent was hij 26 jaar verbonden aan de muziekschool Kreato te Thorn en docent muziek/ckv en leerlingcoördinator aan het Connect college te Echt.

Hij startte een onderwijsloopbaan, maar gelijktijdig werd hij ook dirigent. Van 1980 tot 2003 was hij dirigent van de Fanfare

Wilhelmina uit Vlodrop en promoveerde met dit orkest van de 3e afdeling naar de superieure afdeling. In de ere-afdeling werd hij met deze fanfare met 335½ punten ook landskampioen van de Federatie van Katholieke Muziekbonden in Nederland (FKM). Van 1985 tot 1990 was hij dirigent van Harmonie St. Caecilia Bingelrade en promoveerde met hen van de 3e naar de 2e

afdeling. Van 1989 tot 2008 was hij dirigent van Fanfare St. Caecilia Ubachsberg. Met deze fanfare is hij in de concertafdeling in 1992 en 2003 Limburgs, respectievelijk landskampioen van de FKM geworden. In 1986 was hij ook dirigent van Fanfare Juliana in Limmel in Maastricht en in 1990 van Fanfare St. Clemens in Arensghout te Hulsberg. Hij werd diverse keren nationaal kampioen. Van 1995 tot 2009 leidde hij Koninklijke Fanfare St. Caecilia Hulsberg. Met dit orkest behaalde hij in de superieure afdeling in 1999 en 2005 eerste prijzen met lof van de jury.

In 2006 werd hij met hen vicekampioen van de FKM met een eerste prijs met lof. Tegenwoordig dirigeert hij Harmonie St. Caecilia Hoensbroek en sinds 18 september 2009 staat ook Koninklijke Fanfare St. Cecilia Kanne onder zijn muzikale leiding.

BURGEMEESTER ANTOON KESSEN

Burgemeester Antonius Ludovicus Hubertus Marie (Antoon) Kessen (Maastricht, 30 april 1914 - Hoensbroek, 23 april 1981) was burgemeester en lid van de KVP.

Hij vervulde deze functie voor de voormalige gemeenten Heer en Hoensbroek, die beide werden samengevoegd met respectievelijk Maastricht en Heerlen.

Kessen ging op 1 januari 1936 werken bij de gemeente Maastricht en werd in maart 1945 waarnemend burgemeester van Heer.

In januari 1946 werd hij daar als burgemeester benoemd en eind 1965 volgde zijn benoeming tot burgemeester van Hoensbroek. Kessen werd op 1 mei 1979 eervol ontslag verleend, omdat hij de pensioengerechtigde leeftijd had bereikt. Hij trad echter onmid-

dellijk aan als waarnemend burgemeester, omdat de gemeente in verband met de naderende herindeling van de Zuid-Limburgse gemeenten geen nieuwe wilde aanstellen. Doordat Kessen na ziekte al snel kwam te overlijden nam een wethouder zijn taken in de laatste maanden waar.

Zowel in Hoensbroek als in Heer werden straten naar Kessen vernoemd: in Hoensbroek het pleintje voor het voormalige gemeentehuis en in Heer een singel. Kessens zoon Antoine was van 1986 tot 1991 burgemeester van Honnisse en van 1991 tot 2003 van Hulst in Zeeuws-Vlaanderen.

BURGEMEESTER VERDIER

Jos Verdier werd op 19 maart 1941 in Tjirebon (Nederlands-Indië) geboren. Op tienjarige leeftijd kwam hij met zijn familie naar Nederland en vestigde zich in Hoensbroek, waar hij opgroeide. Na zijn opleiding HBS-A aldaar rondde hij in 1966 zijn studie sociologie af met het doctoraalexamen aan de Katholieke Universiteit van Tilburg. Na zijn studie in Tilburg heeft hij een jaar gewerkt bij het Nederlands Sociaal Centrum te Amsterdam. Van 1967 tot 1971 was hij als medewerker Planning en Opbouw werkzaam bij het Provinciaal Opbouworgaan 'Stichting Zeeland' in Middelburg. Vanaf 1971 tot en met 1985 was hij werkzaam bij de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) als waarnemend hoofd Lichamelijke Opvoeding, Sport en Recreatie en vanaf 1982 als reizend ambassadeur (contactfunctionaris) van de VNG. Tijdens zijn werk bij de VNG werd zijn interesse in de politiek gewekt. Hij werd lid van het Christen-Democratisch Appèl (CDA) en raadslid van 1974 tot 1978 in Leiderdorp. In de daarop volgende periode was Verdier wethouder Onderwijs, Personeel en Bestuurszaken. Daarna werd hij op 1 juli 1995 benoemd tot burgemeester van Huizen en werd zodoende Nederlands eerste allochtone burgemeester. Op 23 maart 2006 werd Verdier onderscheiden tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau, waarna hij afscheid nam als burgemeester in verband met zijn pensionering.

Bronnen:

*<https://nl.wikipedia.org/wiki/Hoensbroek>;

*Wikipedia: Jos Verdier

GROND EN GOED MAKELAARDIJ IN AGRARISCH VASTGOED

Hofdwarweg 49

6161 DE Geleen

☎ 045-5213468

HOENSBROEKSE SPORTCORYFEEËN (9)

WIEL QUADACKERS

Door Hein Giesen

Wiel Quaedackers was naast Lambert Verdonk een van de twee Hoensbroekenaren die in het Nederlands Elftal gespeeld hebben.

Wiel Quaedackers, geboren op 26 juli 1937, groeide op in de Ridder Hoenstraat.

Nog net geen zestien jaar oud debuteerde hij al vanuit de B-jeugd in het eerste elftal van SV Hoensbroek.

Een jaar later, in 1954, had hij daar al een vaste plek veroverd en speelde hij rechtsbuiten in het eerste elftal dat toen kampioen werd in de Derde Klasse KNVB.

SV HOENSBROEK

Wiel viel vooral op door zijn sprintsnelheid. In zijn beste jaren liep hij zonder atletiektraining de 100 meter in iets meer dan 11 seconden. Dat in een tijd dat de Duitser Armin Hary op de Olympische Spelen een gouden medaille won met een tijd van 10,2 sec.

Het SV Hoensbroek-team dat in 1959 in de Eerste Klasse debuteerde.

V.l.n.r. achter: van de Berg, Hamers, Evert Talman, Driekie van 't Hoofd, Wiel Quaedackers, Egon Lossie, keeper Gène Cleiren, Wiel Dierks, Jan en Driek van 't Hoofd.

V.l.n.r. beneden: André de Jong, Louis Coenen, Joep Nelissen, Joep Lemmens, en Harrie van 't Hoofd

Hij was een van de sterspelers in het SV Hoensbroekteam dat vier jaar op rij kampioen werd en in drie jaar tijd doorstoomde van de Derde naar de Eerste Klasse. Vooral het ongeslagen kampioenschap in de Tweede Klasse in 1958 met meer dan 100 gemaakte doelpunten sprak destijds tot de verbeelding. Aansluitend werden ook nog eens de zes promotiewedstrijden voor een plek in de Eerste Klasse met ruime cijfers gewonnen.

PARTYCENTRUM AMICITIA

Markt 9

6431 LG Hoensbroek

☎ 045-5212999

ROLF DE JONG AUTOSCHADEBEDRIJF

De Koumen 60

6433 KD Hoensbroek

☎ 045-5210590

NAAR FORTUNA '54

Wiel had zich in de schijnwerpers gespeeld en werd een vaste keus in het Nederlands Amateurelftal, waarmee hij verre reizen maakte.

Ook de clubs in het betaalde voetbal lonkten naar hem en in 1961 kreeg hij een contract bij Fortuna '54 uit Geleen. Fortuna '54 was in die jaren een absolute topper in de Nederlandse competitie en een graag geziene gast bij alle topclubs in Europa.

Hoewel hij was aangetrokken als rechtsbuiten werd hij in Geleen klaar gestoomd als rechtsback. Door zijn snelheid, felheid en inzet werd hij een schrikbeeld voor vele topspelers. Als je hem al eens kon passeren, vond je hem daarna weer op je pad. Dat viel op en in 1964 veroverde hij een plaats in de achterhoede van het Nederlands Elftal.

WIEL QUAEDACKERS IN HET NEDERLANDS ELFTAL

Op 30 september stond hij in het Bosuilstadion, de thuishaven van FC Antwerp, in het oranjetenue van de Nederlandse voetballeeuwen tegenover de getalenteerde linksbuiten van het Belgische elftal Wilfried Puis.

De gevreesde Belg kwam er die avond niet aan te pas, Wiel was hem duidelijk de baas. Maar ook hij kon niet voorkomen, dat Jef Jurion in de 86e minuut de 1-0 voor België scoorde.

Wiel Quaedackers, die met zijn prima debuut een uitstekende indruk op bondscoach Denis Neville had gemaakt, werd ook voor de volgende wedstrijd tegen Albanië geselecteerd. Hij had helaas de pech dat hij kort voor dit treffen een zware liesblessure kreeg, waardoor hij zijn dik verdiende plaats in het Nederlands Elftal moest afstaan aan Frits Flinkevleugel. Tot 1967 bleef Flinkevleugel een vaste keuze in Oranje en speelde elf interlands.

Hoogstwaarschijnlijk zou Wiel Quaedackers, als hij niet geblesseerd geraakt was, in zijn plaats die vaste keus gebleven zijn.

FORTUNA WINT DE KNVB-BEKER

Zijn hoogtepunt bij Fortuna, waar hij samen met klasbakken als Cor van der Hart, Faas Wilkes en Jan Notermans voetbalde, was de bekerfinale om de KNVB-beker in mei 1964. Dat werd een dik verdiende overwinning tegen ADO Den Haag.

VAN OERS ASSURANTIËN
Kouvenderstraat 238
6431HK Hoensbroek
☎ 045-5212856

MVV

In 1966 verkaste hij naar de Maastrichtse Eredivisieclub MVV.

Wiel, die via Fortuna een job had bij het aannemersbedrijf Vasco van Fortunabaas Joosten, kreeg bij MVV, naast zijn spelerscontract, een baan aangeboden als ziekencontroleur bij het GAK.

Profvoetballers waren in die jaren bijna allemaal semiprofs, die er een baan bij hadden.

Wiel als GAK Controleur

EINDSTATION VV EINDHOVEN

Op 34-jarige leeftijd was de Eredivisie te hoog gegrepen en moest hij een stapje terug doen. Bij de Eerste Divisionist VV Eindhoven kreeg hij nog een tweejarig contract en beëindigde hij zijn actieve voetbalcarrière.

TRAINER

Direct na zijn actieve loopbaan werd hij trainer bij de Hoensbroekse voetbalvereniging VCT, die destijds hun terrein langs de Randweg had en in de Eerste Klasse-afdeling Limburg speelde.

De te hoge verwachtingen die de Steenbergclub had, kwamen helaas niet uit en na twee seizoenen, ging Wiel het elders zoeken.

Hij trainde daarna onder meer nog Kakertse Boys, Schimmert en Schuttersveld.

Wiel, de familievader die bijna zestig jaar getrouwd was met zijn jeugdliefde Gettje Bakker, kreeg het in 1986 hard te verduren toen zijn achttienjarige dochter aan een zeer zeldzame ziekte overleed.

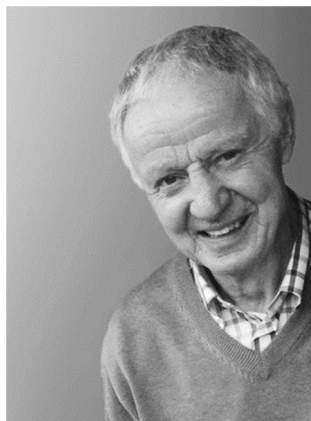
Hij stopte abrupt als trainer en liet zich later alleen nog maar overhalen om bij Fortuna de leiding over het C-team te nemen, het belofteteam waar in die jaren o.a. René Maessen en Mario Eleveld hun opwachting maakten.

ALZHEIMER....

Ook na zijn sportieve carrière bleven een gezonde leefstijl, fit zijn en veel bewegen erg belangrijk voor hem, maar dat kon helaas niet voorkomen dat hij vanaf 2012 steeds meer in de greep van Alzheimer kwam.

Zo erg, dat hij in de thuissituatie niet meer te handhaven was en naar de zorgkliniek Lückërheide in Kerkrade moest verhuizen.

Na vier jaar verpleging in Lückërheide kwam op 19 april 2020, op 82-jarige leeftijd, een einde aan zijn uitzonderlijke sportieve leven. In zijn overlijdensbericht stond vol trots 'oud-international' vermeld.

PAUL VAN HOENSBROEK OP Z'N HOLLANDS

Inleiding door Math Mertens

Dat 'Paul van Hoensbroek' het pseudoniem is voor de schrijver Jan Willem (Wiel) Poulssen, geboren in buurtschap Ter Schuren op 11 februari 1893, zal bij velen van U bekend zijn, zeker bij de lezers van dialectliteratuur, want hij is de bekendste schrijver van het Breuker Plat. Een groot gedeelte van dit werk vindt U in de door de Heemkundevereniging uitgegeven bundel 'Breuker Jónge sjrievie Breuker Plat' en in meerdere dagbladen en tijdschriften, o.a. Veldeke, De Maasbode, De Limburger, Roeping, De Maasgouw en Mosalect. Dat Poulssen ook een uitgebreid oeuvre in de Nederlandse taal schreef is in onze contreien wellicht minder bekend. De gezamenlijke werken van Poulssen zijn in het bezit van Math Mertens en uit zijn archief komt ook het navolgende kerstverhaal.

Wiel volgde de lagere school De Voeëgelsjtang in Hoensbroek en na het middelbaar onderwijs ging hij naar de pedagogische academie, destijds nog kweekschool geheten. Na zijn afstuderen als onderwijzer kreeg hij in Buchten zijn eerste job. Naast zijn werk studeerde hij voor de MO-akte Nederlands en toen hij die in zijn bezit had, verhuisde Wiel met zijn gezin naar Oirschot, waar hij als leraar ging doceren aan de kweekschool aldaar. Vanaf die tijd schrijft Poulssen zijn werken in het 'Limburger Hollandsch', zoals hij zijn schrijfstijl zelf noemt. Dat hij zijn geboortegrond nooit heeft verloochend blijkt wel uit het feit, dat hij ook deze gedichten en verhalen in het Nederlands altijd is blijven publiceren onder zijn pseudoniem Paul van Hoensbroek. Na zijn pensionering verhuist het gezin naar Vught, waar Wiel overlijdt op 18 november 1970.

DE KERSTMIS VAN DE VEERMAN

Paul van Hoensbroek

Het is al lang geleden, niemand zal het zich nog kunnen herinneren. 's Avonds voor de Kerst zat de oude veerman te luisteren naar het bruisen van de Maas. Een geweld sloeg zich in het water voorwaarts, een kwaad en zwaar geweld, net alsof er ergens wijd in de nacht iets was waar het tegenaan botste. Langs het Berger Schoor omhoog snorkte het als uit de strot van een wild beest. Langs Meeswijk en Luith klatste en rammelde de lucht in het pikkedonker. De veerman keek in het vlammetje van de olielamp en luisterde. Het eerste

uur was nog niets te zeggen van wat de Maas wilde. Als het water dan met kort gesjok onderen vanaf de bodem begon te botsen en te slaan, konden de luitjes op de wal zich het beste maar zegenen met wijwater, want dat was het teken, dat het water zich ging lichten en ging bollen, om zo alle kracht bijeen te wringen in de holle bocht van de Meeswijker dijk. Wie kende het water beter dan de oude veerman?

Zoals nu had hij dikwijle gezeten en geluisterd, maar nog nooit sloeg met kerstmis het water zo hoog tegen de dijken. En juist deze nacht was hij zo graag alleen geweest, zonder onrust in zijn kop, alleen met de gedachten bij vroeger jaren, toen klompen-Gielke hem een verhaal vertelde.

“Het had jou ook kunnen overkomen” zei Gielke, “waarom zou het jou niet hebben kunnen overkomen? Kijk zo, precies zo zette Onze Lieven Heer zijn rechtse voet op mijn knie – een flinke mannenvoet was het – en ik nam Hem de maat. En toen kwamen de apostelen: een voor een zetten ze hunnen rechtse voet op mijn knie. Alle dertien heb ik ze een paar klompen van rode wilgen aangemeten en daarmee basta.”

De dorpsmensen lachten Gielke uit recht in zijn gezicht. Maar toen aan het eind van zijn leven pastoor hem de heilige Olie toediende met aan de bedkoets de veerman op zijne knieën, vertelde hij het verhaal in al zijn stille simpelheid nog een keer opnieuw en het klonk als een gebed. En vanaf die tijd geloofde de veerman zijn vertelsel in alle heiligheid, als had het in het Nieuwe Testament gestaan.

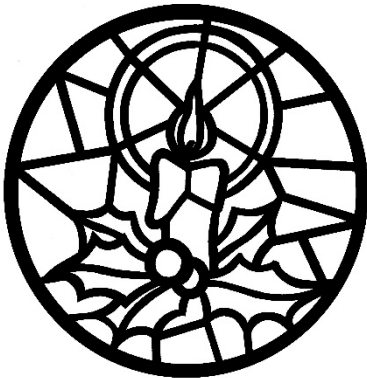
“Ook jou kan het overkomen“ had Gielke gezegd, “want juist zoals in de streek van Kerstmis nog ieder jaar de Moeder Gods met Sint Jozef over het

land naar Bethlehem trekt, zo trekken ook hier nog ieder jaar heilige mensen over de Maas en over het land”.

Nooit was in de Kersttijd het water zo bruls en zo rebels geweest. Nog ieder jaar had de veerman tot na Driekoningen zonder angst en onrust in zijn kop kunnen prakkezeren over al wat er in hem op kwam. Maar nu raasde de Maas van dijk tot dijk, nu eens begon de wind op de golven te houwen, dan weer kroop hij langs het Schoor omhoog en huilde over de velder in de wijde omtrek, terwijl de veerman luisterde, met de ogen op de vlam gericht.

Dit was de Heilige Nacht. Als Maria en Jozef in deze tijd hier in deze streek over land zouden reizen, zouden zij nu wel niet op de Maaskant aankomen! Zou de veerman zich dat trouwens wensen? Met Sint Jozef zou hij nog wel kunnen praten, want dat was eenen manskerel, die een verstandig woord kon zeggen. Maar de Moeder Gods ... zoals die altijd keek in de kerk alsof Ze wijld in de verte iets achter de streep van de wereld zag gebeuren. Zou men die Moeder Gods kunnen aanspreken en zich met Haar iets kunnen vertellen, alsof men met een doodgewoon nabuursvrouw mens te doen had?

De veerman wist zo gauw nog niet of hij zich dat wel wensen zou. Maar schoon zou het wel zijn, die twee Heiligen bij hem in het licht van de lamp, schoon als iets uit een oud boek. En dan met hen de Maas over varen, wanneer overal de klokken luidden voor Kerstmis.

Om elf uur roffelde het water tegen de dorpel van het veerhuis, het begon te knallen in de Maas alsof er fors geschoten werd. De veerman zegende zich met het kruisteken en bad voor die arme luitjes in Meeswijk en Luith. Het sloeg net half twaalf, toen er iemand op de deur klopte. Wie kon dat nu wezen, naburen kwamen altijd binnen zonder klop en met dit weer zou zo laat toch ook geene vreemde op de Maas aankomen zeker? Maar vooraleer hij op de gang was, stond eene manskerel

voor hem met eene lange winterjas aan, blootkops, de baard verward van de wind en met zijne voeten bloot in de sandalen. Bij de veerman botste het hart tegen zijne keelknop en met allebei de handen om zijne kop geslagen stamelde hij: ‘Mijne lieve God!’

“Nee” lachte de vreemde man “ik ben slechts Sint Jozef en op den dorpel staat mijn klein vrouwmenske. Mogen wij binnenkomen?”

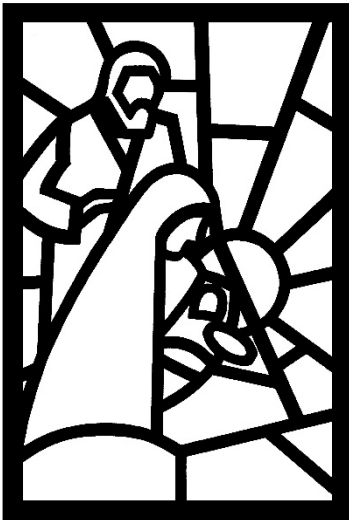
De veerman ocharm begon op zijn knieën gezeten te huilen, hij schreide als een klein kind, slokkende aan de timp van zijn blauw jaske, alsof zijn eigen moeder zaliger op de aard was teruggekomen.

Maar toen hij de ogen durfde te openen zag hij de Moeder Gods: eene roode mantel had ze om haare schouderen en om de kop eene blauwe wollen plak. Schoon om te zien was dat smal Moedergodske, lijk een kind nog, met van

die groote, ronde klaar ogen, waar wat in roerde en blonk als wanneer eene mensch plezier heeft.

Zij lachte tegen hem en het voelde alsof een zachte hand hem streekte. Hij kon niets anders mompelen dan een paar woorden van het Weesgroot.

Toen zij zich de mantel open deed, zag hij dat ze een grote kalebas bij zich droeg. “Waar is dan Uw Kindje?” vroeg hij stilkes. Sint Jozef streek zijne twee baardwischen bijeen, maar aler hij iets kon zeggen, antwoordde het klein Moedergodske: ”Deze nacht gaan wij het Kindje halen en als wij terugkomen na Driekoningen kun je Het zien.” Haare woorden leken een gezang, zo hoog en licht als waterdruppelen konden vallen. Er klonk zoveel blijdschap in Haar woorden, dat de veerman zijn adem inhield om de klanken nog eens na te luisteren. “Wij wilden eerst over Beegden gaan,” zei Jozef, “maar toen dacht ik, als we nou over Berg gaan, kunnen we eens zien hoe de oude veerman het maakt en kan hij ons in eene weg over zetten.”

“Willen de Heiligen dan over?” vroeg de veerman verschrikt, “hoort Ge dan niet hoe de Maas robbelt? Eer we een uur verder zijn, zullen de dijken kraken en is de weg naar Stokkem in de struiken gespoeld. Maar als de Heiligen zeggen, dat ik toch varen moet, dan vaar ik.” “Vaar maar” zei de Moeder Gods, “vaar ons over, want over een uur zullen de engelen zingen in de lucht en als wij dan met Driekoningen terugkomen, kun je het Kindje zien.”

“Maar horen de Heiligen dan niet, hoe het water gromt en bromt? Ik ben oud en ik ken de Maas. De bodem is al aan het schokkelen en horen de Heiligen het gedaver van het water en het bruisen van de wind?”

“Over een uur zingen de engelen in de lucht, vaar ons toch maar over” zei gaf de Moeder Gods ten antwoord.”

“Dan vaar ik” zei de veerman “in alle geweld van het water zal ik de boot wringen als een kerel van twintig. En ook als de Maas een meter boven de

dijk uit vliegt dan vaar ik, ook al dampt me de schuim om de kop! Ik vaar de Heiligen en als het moet zogaar naar Bethlehem, ”

Hij deed zich de schoenen en de lange jas aan, stak een pakske toebak en zijne pijp in de zak en pakte de lantaarn van de balk af. Bij de deur nam hij wat wijwater en zoals men dat ook in de kerk doet reikte hij op twee vingertoppen ook wat aan de Moeder Gods en aan de Heilige Sint Jozef. Toen trok hij de deur achter zich toe.

De Maas kraakte en rammelde of de bodem uiteen barstte. De wind stond recht tegen hen op en aan de kant van Meeswijk en Luith zag hij de lichten schokkelen in het duister. Toen trok hij het schuitje tot aan de dorpel, met één hand hield hij de ketting vast en met de andere hield hij de Moeder Gods bij een arm om haar te helpen.

Licht als een vogelke wipte ze aan boord, wijl Sint Jozef met zijne stok door het water schravelde en binnensmonds iets mompelde in een taal die de veerman niet verstond. “Laat de Maas maar rechtop gaan staan” zei hij tegen een bezorgde Sint Jozef, “wij houwen ons er wel door, laat ze maar om ons heen draaien als een koord om eene stok, wij breken wel een uitweg. Maar die arme luitjes van Meeswijk en Luith, over een uur schreeuwen zij om hulp!” Toen zette hij een roeispaan tegen de muur aan wijlens het schuitje tegen de hoge stoep kraste. Zo gauw hij roeien kon sloeg hij de armen uit met een kracht die hij al veertig jaar niet meer in zijn pezen had gevoeld. Nauwelijks had hij de boot met de kop in de wind gedraaid of een golf sloeg de planken tot zij rammelden in de nagels.

Op datzelfde moment echter vloog het geweld van wind en water in eene keer uit de lucht. De Maas werd rustig als in de schoonste zomernacht en spelenderwijs kon de veerman het bootje in de hand houden. In Meeswijk sloegen twaalf slagen van de klokkentoren, terwijl ze met z'n drieën over het eerste streepje van de Heilige Nacht voeren. De twee Heiligen zaten vòòr hem op het bankske en fluisterden in de stilte woorden in een vreemde taal. De veerman voer aan één stuk door, krek zoals hij zich in zijn dromen al jarenlang had zien varen in de Kerstnacht.

's Anderendaags vertelden mensen die altijd de wacht hielden op de dijk, dat in de nacht een schuitje met twee manslui en een vrouwmensch de Maas was afgevaren. Dankzij een brandende lantaarn op het voorstuk hadden zij het bootje kunnen volgen tot de veerman uit het zicht verdween....

Voorgoed.

LOUIS HILGERS:

“HOENSBROEK HEEL EVEN VAN MIJ ALLEEN”

Door Bernard Grothues

Onder de titel “Zuid-Limburg heel even van mij alleen” zijn Louis Hilgers en zijn vriend Wijnand van Lieshout voor dag en dauw vanaf dorpspleinen in achttien Zuid-Limburgse gemeenten gaan wandelen.

Wat ze zagen, is nu in woord en beeld vastgelegd.

Hoe mooi Hoensbroek is in de ochtend, als de zon net opkomt, als de gordijnen nog dicht zijn en de bewoners nog niet ontwaakt zijn, hebben Louis Hilgers uit Hoensbroek en Wijnand van Lieshout uit Grathem vastgelegd in

een lijvig koffietafelboek, de voorkant van het boek is een eikenhouten plank, waarin een pocketversie van het boek verzonken ligt

Van Lieshout maakte de foto's, Hilgers de teksten. Het idee kwam van Hilgers. De onderwijzer/publicist/conceptualist woonde en werkte jarenlang op Curaçao, waar zijn echtgenote ook vandaan komt. "Ik ben niet zo van strand of zee, maar wel van vroeg opstaan. Om half zes liep ik door Willemstad. Ik

zag er de vrouwen op de markt de vis en groenten klaar leggen, ik stond bij het pontje waar een mannetje elke dag een plank neerlegt zodat de opvarenden kunnen afstappen." Hij observeerde en maakte er korte verhaaltjes van, die elke zaterdag werden gepubliceerd in de lokale krant Amigoe onder de titel 'Curaçao heel even van mij alleen'. In 2015 besloot hij samen met Van Lieshout hetzelfde in Zuid-Limburg te doen. Het werden 21 verhalen; Hoensbroek en Heerlen hebben ze apart bezocht, net als Wittem.

Dit is wat hij schreef over Hoensbroek:

Stad van Ridder Hoen en rijksbouwmeester Jo Coenen. Het is zes uur in de morgen en de kleine St. Jan ligt stil in de schaduw van de grote St. Jan. Het kleine 14^e-eeuwse kerkje is een markant gebouwtje aan het gerenoveerde Hoensbroekse marktplein. Ik wandel langs de Hoofdstraat richting kasteel Hoensbroek, genoemd naar ridder Herman Hoen en de 'broeken' (moerassen) rondom de burcht. "Haal op, je hebt beet", zei iemand tegen mijn vader en de naam voor de Hoensbroekse visvereniging was geboren: 'Haal Op'. Het realiseren van een eigen visvijver, de Droomvijver naast het kasteel, was zijn levenswerk. In de zomer omzoomd door fanatieke hengelaars en 's winters een schaatswalhalla. Eenmaal per jaar, op Koningsdag, is hier het vuurwerk-hoogtepunt.

De Staatsmijn Emma had grote aantrekkingskracht op mensen uit heel Nederland en ver daarbuiten. Elke straat herinnert wel aan het mijnverleden, wat hier in Hoensbroek ook letterlijk 'mijn verleden' was. De twaalf Limburgse mijnen zijn inmiddels allemaal gesloten en wat rest is geschiedenis. Eigenlijk best wel spijtig, want veel industrieel erfgoed is verdwenen.

Terugkijkend sta ik op de Akerstraat voor de plek waar mijn vader een groot deel van zijn werkzaam leven doorbracht als chef-portier.

Zo kleurrijk als de inwoners van Hoensbroek zijn de kunstkoeltorens. Kunstwerken op plekken waar ooit de mijnwerkers elke dag weer bijna duizend meter onder de grond afdaalden. Hier, waar ooit de met steenkolen afgeladen

treinen naar de haven van Stein vertrokken, staat nu het kunstwerk van Bert van Loo. Hij wilde het wezen van de mijnen in zijn werk 'Duurzaamheid' vangen. Steen en glas symboliseren donkere aarde onder een lichte wereld. Het leven in de Oostelijke Mijnstreek was na de sluiting van de mijnen voor velen zwaar. Vandaag was mijn wandeling als het ware een tocht langs Memory Lane. Ik ga huiswaarts, de verse broodjes van de warme bakker Peter Hagedoren wachten..... Hoensbroek was heel even van mij alleen...

HET VREUGBREUDJE

De mijmeringen over Hoensbroek in de vroege morgen waren aanleiding tot het creëren van het *Vreugbreudje*, door mij bedacht in samenwerking met bakker Peter Hagedoren en door hem en zijn enthousiaste 18-koppige bakkersteam uit Hoensbroek ontwikkeld. Het *vreugbreudje* is een trendy ciabatta desembroodje en is gemaakt van witte tarwebloem, gemengd met een kleiner deel speltbloem en durum tarwegries. De prachtige donkere kleur

ontstaat door de toevoeging van donkere mouten en door de durum tarwe. Door de toevoeging van veel water ontstaat een unieke open spekkige structuur. Het *vreugbreudje* is rijkelijk gevuld (30%) met Limburgse walnoten, afgewerkt met een vleugje roggebloem en gedecoreerd met gebroken walnoten.

LIED 'LIMBURG GANS EFKES VAN MICH ALLEIN!'

Tijdens alle wandelingen voor het boek zoemden vele oude Limburgse liederen door mijn hoofd. Dat, gecombineerd met een slapeloze nacht, leverde mijn liedje: 'Limburg gans efkes van mich allein' op. Edoch. In elk couplet is een Limburgse évergrien' verwerkt.

Op muzikaal gebied word ik niet echt gehinderd door kennis van zaken. Gelukkig voelde Ivo Rosbeek mij intuïtief en haarfijn aan. Zijn virtuoze pianospel en zijn bronsgroen eikenhouten stem wordt ondersteund door de sprankelende gitaarklanken van Jeroen Hendriks. Dat alles gevangen in een videoclip op basis van Wijnands wondermooie sfeerbeelden.

Mij ontroert die symbiose tussen beeld en geluid telkens weer opnieuw...

Limburg gans efkes van mich allein

Es de nach gans langzaam oetein begint te rafele
en de luuj nog net neet hun bed oet sjravele.
Es sjmöriges de zon veurzichtig om de hook kump kieke
en 't grauw en gries weer op bronsgreun begint te lieke.
Dan daet dat get biezonners mit mien brein,
dan is Limburg gans efkes van mich allein!

Es de lóg inins verangert in 'n gouwe kleur
en ich irges wiet weg loeënde klokke heur.
Es ich de teksjkes ónger mien veut veul kraake
en de vuëgel vuuër 't ieesjt hun kaele sjraape.

Dan daet dat get biezonners mit mien brein,
dan is Limburg gans efkes van mich allein!

Es ich mien vootsjtep taeye de hoeze aan huër klinke
en die sjoëël mich aan mien jaore es jungske lieët dinke.
En ich ruuk de geur van frisj gebakke mik.
es de kirk, taeye de mörgelóch aaf sjtik

Dan daet dat get biezonners mit mien brein,
dan is Limburg gans efkes van mich allein!

Foto: Luc Lodder.

Het lied is op you tube te vinden met deze link:

<https://www.youtube.com/watch?v=jDjJg2JTQoA>

Bronnen:

Louis Hilgers: Zuid-Limburg heel even van mij alleen. EchuCos.nl. november 2018;

Merel Visscher: Hoe prachtig Zuid-Limburg is voor dag en dauw. In: De Limburger, 20 november 2018;

MOORD IN DE ZANDSTRAAT

door Hein Bisschops

Limburgsch Dagblad 7 maart 1939

Het krantenbericht meldt onder bovenstaande kop het volgende:

Op 7 maart 1939, omstreeks half vier, werden de bewoners van de Zandstraat door enkele schoten uit hun slaap gewekt. Er bleek, dat op het adres Zandstraat 4, bewoond door het gezin Duisings-Ruijters, bestaande uit vader, moeder, zoon en twee dochters, een inwonende broer van mevrouw en een ongeveer 40-jarige kostganger, Bierman geheten, onenigheid bestond, die uitmondde in een schietpartij. Deze kostganger woonde al sedert 20 jaar bij de familie Duisings, die zeer goed bekend staat.

De laatste tijd ging het niet zo goed tussen de broer van mevr. Ruijters en de kostganger Bierman. Het was al verschillende keren tot kleine ruzies gekomen, terwijl ook af en toe woordenwisselingen van min of meer ernstige aard hadden plaatsgevonden. Het was zelfs zo hoog opgelopen, dat politie en marchaussee tussenbeide hadden moeten komen om de rust te herstellen. Maar in de nacht van 6 op 7 maart vond tussen 3 en 4 uur het tweede incident plaats. Bierman, die met Ruijters zijn kamer deelde, was niet te spreken over het snurken van Ruijters. Onder de woorden: "Dit moet maar eens ophouden" had hij zijn revolver gegrepen en schoot op de slapende man.

PARTYCENTRUM AMICITIA

Markt 9

6431 LG Hoensbroek

☎ 045-5212999

Deze kreeg een schampschot aan zijn hals, dat later niet van ernstige aard bleek te zijn.

Het raadselachtige in dit hele incident is dat de andere huisgenoten er niets van gehoord hebben en dat de moordaanslag helemaal ongemerkt bleef.

Maar toen men 's morgens vroeg klaar stond om naar de mijn te gaan ontstond meteen weer een fikse ruzie.

Duisings verweet Bierman zijn onbehouwen gedrag, waarop het tot een grote schietpartij kwam. Het eerste slachtoffer was vader Duisings, die in de maagstreek getroffen werd. Zijn 27-jarige zoon wierp zich tussenbeide, maar voordat hij ernstige ongelukken kon voorkomen, werd ook hij getroffen door drie schoten.

Het mag duidelijk zijn, dat er een geweldige consternatie in het huis ontstond. Onmiddellijk werd de politie gewaarschuwd, die snel ter plaatse kwam en nog net kon verhinderen, dat Bierman zijn tweede houder met patronen in de revolver kon stoppen om met zijn wilde schietpartij door te gaan. Bierman werd meteen op de grond gegooid en zwaar geboeid naar het politiebureau gebracht. De slachtoffers werden door de twee inmiddels gearriveerde ziekenauto's naar het St. Jozefziekenhuis in Heerlen overgebracht.”

Een dag later meldt het Limburgsch Dagblad:

“De schietpartij te Hoensbroek, waarover wij gisteren reeds uitvoerig berichten heeft wel een zeer tragisch einde genomen: de 58-jarige H.J. Duisings is gisteravond om half acht in het St. Josephziekenhuis te Heerlen overleden. De toestand van zoon Frans is, hoewel ernstig, naar omstandigheden redelijk, terwijl de derde gewonde C. Ruijters, een zwager van de overledene, het iets beter maakt, hoewel naar het schijnt zijn hersenen zijn geraakt.

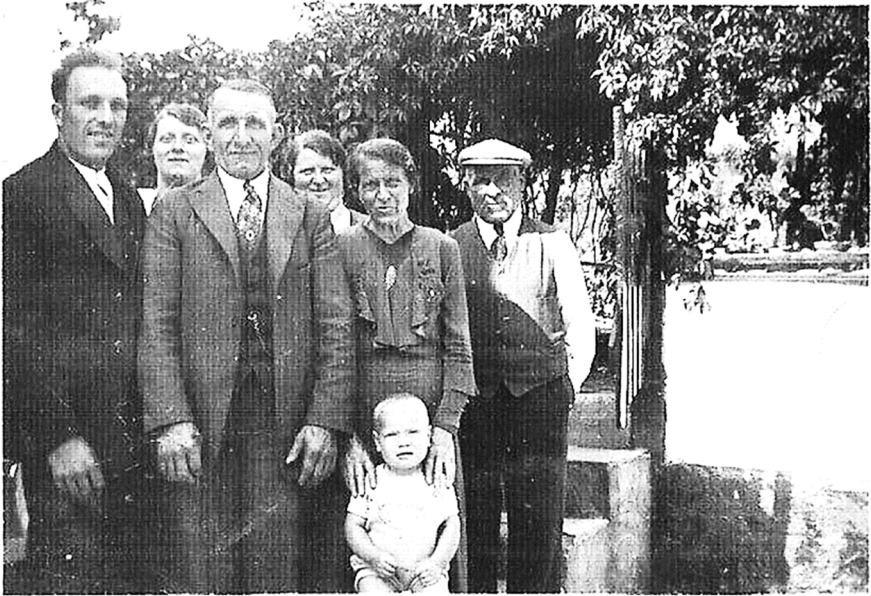
Vader Duisings, die maandag al voorzien was van de laatste sacramenten, was in de maagstreek getroffen en van den beginne af liet de toestand zich ernstig aanzien. In het ziekenhuis heeft men nog met alle middelen getracht hem in leven te houden, maar dat is niet gelukt. Hij is gestorven te midden van zijn zwaarbetroefde familie, die onder deze tragische omstandigheden dubbel zwaar is getroffen. Vader Duisings was een zeer oppassend man. Verleden jaar nog vierde hij zijn zilveren dienstjubileum op Staatsmijn Emma, bij welke gelegenheid wel bleek dat hij in hoog aanzien stond bij superieuren en collega's. De dader Bierman is hedenochtend naar Maastricht overgebracht, waarbij hij ter beschikking van de officier van justitie is gesteld’.

LÉON MEESSEN OPTOMETRIE

Kouvenderstraat 17

6431 HA Hoensbroek

☎ 045-5212587

In het midden vader H.J. Duisings, links van hem zoon Frans en rechts van hem zijn vrouw D.K. Duisings-Ruijters

AANLEIDING

Uit een diepgaand onderzoek van het parket in Maastricht (waarvan het Limburgsch Dagblad in haar editie van 16 mei 1939 verslag doet), waarbij ook burgemeester Martin en inspecteur Laurette betrokken waren, is het volgende gebleken:

‘Sinds geruime tijd had Bierman geklaagd over het snurken van Caspar Ruijters, waarmee hij zijn slaapkamer deelde. Dat was al vaker aanleiding geweest voor een hevige woordenwisseling tussen die twee, waarbij de 27-jarige neef Frans Duisings steeds partij opnam voor zijn oom. Een week eerder was het zelfs tot een handgemeen gekomen. Zo was het ook weer die betreffende avond, toen Bierman tot overmaat van ramp in tamelijk beschonken toestand thuiskwam. Hij was lastiger dan ooit en viel hevig uit tegen de oude man.

En ook nu nam Frans het weer op voor zijn oom en gaf Bierman een flinke mep op zijn oog. Er dreigde een algemeen handgemeen te ontstaan, maar door de inmiddels gewaarschuwde politie en marechaussee werd erger voorkomen. Iedereen ging hierna naar bed, Bierman bleef gekleed op bed liggen, terwijl Ruijters insliep, waarna zijn fatale gewoonte zich direct demonstreerde.

Het eindeloze gesnurk en de stekende pijn aan zijn oog beletten Bierman niet alleen het slapen, maar irriteerden hem vreselijk.

SCHIETPARTIJ

De irritatie was zo erg dat hij – het moet ongeveer 3 uur 's nachts geweest zijn – zijn nieuwe Browning greep, Ruijters wakker maakte met de mededeling 'ik zal je er een geven' en tegelijk een kogel afvuurde. En of dat nog niet genoeg was zei Bierman: "Hier heb je er nog een" en schoot nog een keer. Hij raakte Ruijters aan de hals met twee schampschoten, die boven elkaar aankwamen. Door de hevige slag raakte Ruijters bewusteloos en bleef dat totdat hij in de ochtend door de dokter werd verbonden. Intussen had hij veel bloed verloren en zijn beddengoed was ervan doordrenkt.

Omdat bij het onderzoek de andere bewoners nog niet gehoord waren is het onopgehelderd gebleven waarom zij niets van de schietpartij hadden gehoord. Maar dit was nog maar een inleiding voor een volgende bloedige schietpartij, die omstreeks half zes plaatsvond.

Vader en zoon Duisings waren klaar om naar de mijn te gaan toen Bierman plotseling verscheen. Zijn blauwe oog wekte de lachlust van de zoon, die er

Zandstraat 4 (het witte huis) anno 2022

smalend op wees. Dat was te veel voor Bierman. Hij ging terug naar de slaapkamer, haalde zijn Browning en schoot zoon Duisings in de zij. Vader Duisings sprong toe om Bierman te ontwapenen, maar ook hij kreeg een schot in zijn buik, stortte onmiddellijk neer en bleef hevig bloedend liggen.

De zoon had zich inmiddels hersteld van de

schrik en vloog op Bierman af, die zijn magazijn, waar nog drie kogels in zaten, leegschoot.

Ook de zoon viel op de grond, eveneens hevig bloedend uit zeven wonden. Bierman is naar zijn slaapkamer gegaan om het magazijn te vullen en kwam weer terug. Precies op dat moment arriveerde de politie, die hem ontwapende en hem daarna insloot op het politiebureau.

WEINIG BEROUW

Veel berouw over zijn wilde schietpartij heeft hij niet getoond en met groot defaitisme had hij zich al verzoend met het denkbeeld, dat hij voor twintig jaar achter de tralies zou gaan. Het wapen waarmee de misdaad geschiedde was een zeer moderne Browning, kaliber 7.55 mm, gekocht in België. Bierman had hiervoor geen vergunning; het wapen en de nog resterende kogels werden door de politie in beslag genomen.

In het proces, dat hierop volgde eiste de officier een gevangenisstraf van 15 jaar wegens doodslag op zijn kostbaas en wegens poging tot doodslag op diens zoon en op zijn medekostganger C.J. Ruijters. Bierman volgde de behandeling van zijn zaak onbewogen. Wel liet hij in een enkele verklaring doorschermen, dat het niet zijn opzet was geweest om te doden en dat hij slechts door in het wilde weg te schieten vader en zoon Duisings had geraakt. De psychiater, die hem onderzocht achtte hem volkomen toerekeningsvatbaar, maar oordeelde dat zijn karakter gekenmerkt werd door een hoge prikkelbaarheid en drift, die hem tot onbeheerste daden bracht en zijn karakter ook een sterk psychopathische inslag had.

De rechter veroordeelde hem tenslotte tot 8 jaar gevangenisstraf, uit te zitten in Veenhuizen. Daar is hij uiteindelijk ook overleden.

BEGRAFENIS ONDER GROTE BELANGSTELLING

Op zaterdag 25 maart 1939 vond onder grote belangstelling de begrafenis plaats van vader H. Duisings. In de 'schier eindelooze rouwstoet', zoals het Limburgsch Dagblad meldde, liep de bijna voltallige afdeling van de R.K. Mijnwerkersbond, waarvan Duisings lang een trouw lid was, met omfloerst vaandel mee, samen met een groot aantal beambten van de Staatsmijn Emma.

De plechtige uitvaartmis werd in de grote St. Jan opgedragen door pastoor Röselaers, met assistentie van de kapelaans Otten, Hermans en Hendriks. Hierna volgde de begrafenis op het nieuwe kerkhof (tegenover de grote St. Jan), nadat eerst nog door de heer Limpens, de voorzitter van de afdeling Hoensbroek van de R.K Mijnwerkersbond een gevoelvol afscheidswoord was uitgesproken.

ROB PETERS – LIMBURGS BAKWINKELTJE

Wijngaardsweg 16

6412PJ Heerlen

☎ 045-5226693

De tuin van Zandstraat 4 met rechts de betonnen schutting

Het gezin Duisings-Ruijters woonde aan de Zandstraat nr. 4. Achter het huis lag een grote tuin met weide, die de Din werd genoemd.

De wei werd vooral gebruikt om de was te bleken. In de tuin stond een betonnen schutting, die parallel aan de Dorpsstraat (nu Hoofdstraat) helemaal doorliep tot aan de school van de zusters.

Toen Piet van Uden in de Hoofdstraat zijn zaak vestigde had hij daarvoor aan de achterzijde een uitgang nodig. Hij kocht daarom van de weduwe Duisings het hele perceel, dat aan de achterzijde van zijn zaak grensde en liet op de wei zijn paarden grazen.

Bronnen:

- <https://www.delpher.nl>:
- Limburgsch Dagblad 7 maart 1939
- Limburgsch Dagblad 8 maart 1939
- Limburgsch Dagblad 27 maart 1939
- Limburgsch Dagblad 16 mei 1939

Foto's:

- archief Fred Janssen

DE 'DUURZAAMHEID' VAN BERT VAN LOO

Door Bernard Grothues

In 'Hoensbroek heel even van mij alleen' vertelt Louis Hilgers hoe hij op zijn ochtendwandeling op plekken komt met inspirerende kunstwerken zoals de kunstkoeltorens en de 'Duurzaamheid', het tot de verbeelding sprekende kunstwerk van Bert van Loo bij het zorgcentrum 'Emmastaete' boven aan de Kouvenderstraat.

de as verleden-toekomst: de gebruikte materialen - glas, steen en staal - creëren een beeldtaal waarin natuur en cultuur, robuust en fijn een contrastrijk geheel vormen. In het kunstwerk is onder meer 300 vierkante meter glas verwerkt; het totale gewicht bedraagt circa 12.000 kilo.

Daar waar ooit de mijnwerkers elke dag weer bijna duizend meter onder de grond afdaalden en waar ooit de met steenkolen geladen treinen naar de haven van Stein vertrokken, staat nu een kunstwerk van Bert van Loo, geboren in Gulpen. Hij wilde het wezen van de mijnen in zijn werk 'Duurzaamheid' vangen.

Het ontwerp is opgebouwd rondom

Het kunstwerk is geplaatst op een zeven meter hoge constructie die als het ware een voorzetting vormt van de ondergelegen schacht en het voorplein

van Emmastaete domineert. Het kunstwerk is geplaatst op de plek van de voormalige hoofdschacht van de Staatsmijn Emma, op de hoek Akerstraat-Noord en Emmaweg. Deze schacht, 846 meter diep, werd na de sluiting van de mijn afgesloten met een vier meter dikke betonnen prop. Vanwege de historische betekenis van de plek draagt het kunstwerk het thema 'verleden-toekomst': het verleden is de mijnbouw, de toekomst de aanwending van nieuwe energiebronnen.

De situering van het kunstwerk ten opzichte van twee doelgroepen benadrukt deze thematiek nog eens: enerzijds bestaat de doelgroep uit bewoners van het verzorgingshuis Emmastaete, die de mijnhistorie aan den lijve hebben meegemaakt, anderzijds zijn het de 18.000 automobilisten die dagelijks deze plek passeren en in hun dynamiek en energieverbruik de nieuwe tijd markeren.

Bert van Loo kreeg zijn opleiding als beeldhouwer van 1969 – 1973 aan de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam. Van Loo werkt vooral met het materiaal glas, meestal in combinatie met andere materialen zoals brons, lood, steen en hout. Van Loo was docent en gastdocent o.a. op de Gerrit Rietveld Academie, Amsterdam, Royal College of Art, Londen, Kent State University, Kent, Ohio, USA, en vele andere kunstopleidingen in Europa, Amerika, Japan, Australië en China. Van 1975 tot 2014 was hij ook actief als adviseur en curator, voor vele organisaties zoals het toenmalige Raad voor de Kunst nu Raad voor Cultuur in Den Haag, het Landelijk Fonds voor de Kunst (BKVB) (dat 1 januari 2012 fuseerde met de Mondriaan Stichting tot Mondriaan Fonds) in Amsterdam, de gemeente Amsterdam plus Amstelveen en ook voor de Levant Art Gallery in Shanghai, China. Hij realiseerde opdrachten op diverse plaatsen in openbare ruimten in Nederland en in China.

ADMINISTRATIEKANTOOR LABOR

VLOEDSTRAAT 34

6361 XH Nuth

☎ 045-5650121

Bekend zijn de kunstwerken: ‘Vijf wolken’ uit 1993 aan de Mauritskade in Amsterdam en ‘de Kroonluchter’ uit 2009 in het Provinciehuis Noord-Holland in Haarlem.

Bert van Loo exposeerde zowel solo als in groepsverband in Nederland en de meeste landen van Europa, maar ook in Amerika, Australië, Japan en China. Hij won verschillende prijzen en in 2006 kreeg hij een overzichtstentoonstelling: in Museum Fundación Centro Del Vidrio, La Granja – Segovia, Spanje. Zijn werk is opgenomen in de collectie van verscheidene musea in binnen- en buitenland en van veel particuliere en bedrijfscollecties.

Bert van Loo overleed op 19 december 2016 in Amsterdam. Hij werd begraven op De Nieuwe Ooster waar één van zijn scheppingen zijn graf siert.

Bronnen:

*Bert van Loo – beeldhouwer – glaskunst; <https://bertvanloo.nl/>;

*https://wikipedia.org:Bert_van_Loo;

*<https://beeldendbrunssum.nl/post/157144496826/duurzaamheid2008-door-bert-van-loo>;

*Louis Hilgers: Zuid-Limburg heel even van mij alleen. EchuCos.nl. november 2018;

MY COPY - COPY PRINT & MORE

HORSELSTRAAT 6
6361 HC NUTH
☎ 045-577 8772

CONSTRUCTIEBEDRIJF WIEL PETERS

Economiestraat 47 A
6433KC Hoensbroek
☎ 045- 521 10 57

DE BEGRAFENIS VAN JAN VAN KREVEL

Door Hein Giesen

Van de 96-jarige mevrouw van Krevel - Verdonk kregen we een fotoreportage van de begrafenis in juli 1953 van haar schoonvader, Jan van Krevel, die jarenlang aan de Terveurdtweg woonde.

Deze reportage, die een goed beeld geeft van een uitvaart in die jaren, wilden wij u niet onthouden.

Het was toen nog normaal dat de overledene thuis werd afgelegd en daar ook opgebaard stond.

Voor de zeer gewaardeerde blijken van deelneming en medeleven ondervonden bij het overlijden en de begrafenis van onze innig geliefde vader en grootvader

JAN VAN KREVEL
betuigen wij onze hartelijke dank.

Namens kinderen en kleinkinderen

Hoensbroek, Sept. 1953
Terveurdtweg 12

De pl. zeswekdienst zal plaats hebben op Woensdag 9 Sept. a.s. om 8.30 in de parochiekerk van de Evangelist te Hoensbroek.

De meeste woningen hadden nog een 'voor-kamer' (ingericht met het beste bankstel) en die over het algemeen alleen

op zon- en feestdagen gebruikt werd.

Daar stond dan de opgebaarde overledene.

Naast de voordeur van de woning stond die dagen een op een zwarte stok omfloerst kruisbeeld. Een aanduiding dat hier een dierbare opgebaard was.

Voor de begrafenis kwam men bij het sterfhuis bijeen en van daar vertrok de droeve stoet.

Eerst de lijkwagen, begeleid door de dragers, dan de naaste familie en erachter, uiteraard netjes van elkaar gescheiden, de mannen en de vrouwen.

Al biddend
liep men dan
naar de kerk,
waar de stoet
opgewacht
werd door
één of meer
priesters.

GEURTEN DEUREN
Hommerterweg 27
6431 ER Hoensbroek
☎ . 045 5212531

SCHADENET - KOENEN
Breukerweg 178
6412 ZL Heerlen
☎ 045-5215450

CONTRIBUTIE 2023

OVER EEN PAAR WEKEN IS HET ALWEER 2023.

Onze penningmeester wil u in deze dure weken niet vervelen met de vraag om de jaarlijkse contributie weer op tijd over te maken.

Misschien is het een idee om er een automatische overboeking van te maken, dan kunt u dit niet meer vergeten.

Deze automatische overboeking kunt u zelf weer gemakkelijk ongedaan maken als dat nodig is.

Als u dat doet maakt u het werk van onze penningmeester een stuk eenvoudiger!

Overmaken op: NL43INGB0003280562 t.n.v. Heemkundevereniging Hoensbroek o.v.v. Contributie 2023.

De contributie per lid is € 17,50, voor een duo-lid komt er € 7,50 bij.

Bedankt alvast voor uw medewerking,
Hein Giesen, penningmeester

HOWA BINNENHUISDECORATIE

Nieuwstraat 12-14
6431 KT Hoensbroek
☎ 045- 5212900

HARREMAN VERHUIZINGEN

De Koumen 28
6433 KD Hoensbroek
☎ 045-5233333 - www.harreman.nl

AH STICKERALBUM OOS GEBROOK

Vorig voorjaar gooiden de twee Albert Heijnvestigingen van Maurice Kleijnen hoge ogen met het fijne stickeralbum Oos Gebrook.

Voor iedereen die het toen niet gelukt is om alle 216 prentjes compleet te krijgen hebben we goed nieuws!

Dankzij de uitstekende samenwerking met Maurice Kleijnen hebben we van hem een grote restpartij van die AH-stickers gekregen. Het was wel een paar middagen met 5 á 6 personen je reinste monnikenwerk, ruim 6000 zakjes open knippen, daarna de plaatjes eruit halen en de 24000 stickers netjes op nummer sorteren.

Voorrang voor onze leden

Dat is nu klaar en we geven onze leden voorrang bij het verzamelen van hun ontbrekende stickers.

Hoe dan....

Kijk uw album na en noteer de nummers van alle ontbrekende plaatjes. Mail deze notities **voor 31 dec. 2022** naar:

penningmeester@heemkundehoensbroek.nl en u krijgt bericht wanneer uw be-

stelling klaar is en afgehaald kan worden. Helaas kan dat niet voor niets, daarvoor was uitzoeken en sorteren van al de stickers veel te veel werk.

De prijs... het kost u **€ 1,00** administratiekosten, plus **10 ct. per sticker**

en als het thuisbezorgd moet worden, nog eens **€ 1,00** bezorgkosten.

Als u geen email heeft dan kunt u uw lijstje met ontbrekende nummers onder vermelding van uw naam, adres en telefoonnummer bij onze penningmeester Hein Giesen aan het Gouverneur Baron van Hövellplein 13 in de brievenbus doen. Te zijner tijd zal er nog een ruilmiddag in ons verenigingslokaal zijn.

HEUNEN COIFFEUR HERENSALON

Wilhelminastraat 76
6431 XX Hoensbroek

☎ 045-5211324

BEGUNSTIGERS OOS GEBROOK

H. DAEMEN	GEBROOK
PUNCTUA & PARTNERS – ACCOUNTANTS	HOENSBROEK
THE READ SHOP VROMEN	HOENSBROEK
C. VAN TILBURG	HOENSBROEK
VAN MELICK - HEERLIJK UIT HOENSBROEK	HOENSBROEK

moonen | BOUW BV
BOUWKUNDIGADVIES

L'Ortye L'Ogisch!

Ogenlust
*BLOEMSIERKUNST
WWW.OGENLUST.COM

CADMUS
FINANCIAL GROUP BV